

Извънкласните занимания като алтернатива на свободното време

Колеги, с настоящата презентация искаме да акцентираме върху показване на най-доброто у едно дете чрез занимания в свободното му време. Под свободно време разбираме времето, в което децата са в училище, но не са пряко ангажирани в учебния процес - малки и големи междучасия, преди и след часовете. Това е време, в което децата освен, че се чувстват свободни, се обединяват в неформални групи и се забавляват. В нашата педагогическа практика сме се убедили, че в различните възрастови групи забавленията имат различен характер.

Възниква следният въпрос: Има ли право учителят да се възползва от ученическите ЗАБАВЛЕНИЯ за постигане на оптимални резултати в учебния процес?

На екрана виждате конец. Какъв е единственият начин да го преместите в положение, което ви удовлетворява? С бутане не се получава. Оказва се, че единственият начин е като го хванем и изтеглим. С малко повече умения можем да моделираме и фигура.

Принцип на КОНЕЦА

Нашите, както и всички останали ученици са изцяло подвластни на този принцип. Опитайте се да накарате който и да е да направи каквото и да е извън учебните му ангажименти и ще видите как се изпарява първоначалния ентузиазъм за всякакви изяви. Учителят е този, който дърпайки конца/учениците/ може да го премести /моделира/. Веднъж успял, учителя не просто има право да се възползва - длъжен е да продължи, защото, ако спре обезсмисля своя труд, демотивира учениците и те се чувстват предадени.

Но как учителят да се възползва?

Отговорът на този въпрос не е толкова лесен.

ПЪРВО - учителят трябва да се ползва с доверието на учениците. Да се вслушва в техните идеи, да е обективен и коректен.

ВТОРО - учителят трябва да умее да анализира бушуващата в детските души енергия, създавайки емоционален комфорт.

ТРЕТО – учителят трябва да може да „отдели житото от плявата” т.е. да използва ценните идеи и да отхвърли неподходящите от педагогическа, психологическа, етична гледни точки.

ЧЕТВЪРТО – учителят трябва да бъде водещата фигура, като не се натрапва и оставя у учениците убеждение, че „само помага”.

ПЕТО – учителят не трябва да се вдетинява.

Ако учителят успее да се справи с тези ПЕТ точки, се превръща от формален в НЕФОРМАЛЕН лидер и съответно в скрит двигател на детската творческа активност. Смеем да твърдим, че благодарение на мно-

гото ни опити сме го постигнали. Избрахме да ви представим няколко примера за оползотворяване на свободното време на нашите ученици.

Една спонтанна идея за модно ревю с музикални изпълнения на учениците от миналогодишния 7б клас се превърна в музикално-театрален спектакъл „Приказни вълшебства”.

Подготовката

Реализирането на идеята отне около два месеца. Единственото време, в което и ние и учениците бяхме свободни едновременно бяха междучасията и времето след часовете. Но ние нямахме право от етична гледна точка да задържаме учениците след часовете, тъй като по този начин отнемахме от времето им за учене. А и децата нямаха нищо против всяко малко или голямо междучасие да идват за уточнения по сценария, костюмите, реквизита. В една такава свободна обстановка децата се отпуснаха и споделяха идеи, страхове, очаквания. Тази организация на работа приучи и нас, но най-вече децата на гъвкавост и умение за балансиране на учебните и неучебни ангажименти. Влизането в образ в рамките на няколко минути и излизането от него преди началото на следващия учебен час се оказа нелека задача. В началото наистина беше трудно - забравени реплики, „случайно изгърсени” реплики от предишни изяви. Но децата се забавляваха. Усетили дефицита на време, началната еуфория започна да отстъпва на сериозните занимания. Изпъкнаха неформалните лидери. Включиха се на помощ и ученици от 7г клас, които в часовете по приложни изкуства изработиха част от реквизита. Децата бяха започнали освен да се забавляват и да се възприемат на сериозно, поради редица причини:

- подкрепата на възрастните – учители и родители.
- подкрепата на другите участници.
- повярваха в себе си.
- разбраха, че няма връщане назад.

ПРОДУКЦИЯТА

Часът на първото представление се оказа и часът на истината. Амбицията да се представят максимално добре мобилизира всички. Представете си 17 участници движещи се като свободни електрони в затворено пространство преговарящи реплики и пеещи на глас – ХАОС. Гримиращи се и плачещи, пеещи и подскачащи. И нетърпеливи. Нетърпеливи да покажат най-доброто от себе си. Но и уплашени. Уплашени от евентуален неуспех. Ключовата реплика беше: - Ами ако... :

- Си забравя текста?
- Не вляза в образ?
- Публиката ме разсмее?
- На публиката не и хареса?

Вечерта преди представянето пред родителите най-големия страх беше: АМИ, АКО НАШИТЕ НЕ ДОЙДАТ?

И тук отново учителят трябва да застане пред децата и да прогони страховете им - къде със закачка, къде с обяснение, къде само с поглед.

КАКВО СЕ СЛУЧИ?

Дръпнахме конеца! Оказа се, че този път на него са завързани 17 деца, които успяха да намерят баланса между учебните и неучебни ангажименти и толкова семейства, безрезервно подкрепящи децата си. Остана да придадем на този конец и подходяща форма. И макар, че това става най-добре в неучебно време и в неформална обстановка, може да се случи и в редовните учебни часове. Наше задължение беше да използваме разумно събраната творческа енергия.

Втората изява, на която искаме да обърнем внимание е „Велики Четвъртък в Ихтиман”. Когато започнахме реализирането на тази идея не предполагахме, че ще се наложи да преработваме сценария няколко пъти. Причината беше, че на всяка следваща репетиция броя на желаещите да участват растеше. От предварително заплануваните за участие двайсетина деца, групата нарасна двойно. Опитвахме се да им обясним, че ще бъде трудно да се намерят за всички подходящите автентични ихтимански носии, че ще бъдат ангажирани с учене на доста текстове и ихтимански народни песни в извънучебно време, но това сякаш беше катализаторът за мобилизация и работата вървеше успешно. Децата се научиха да шарят яйца по ихтимански, направиха „Кукулник” и с помощта на много от родителите успяха да подготвят автентичните си облекла.

Представлението изненада учителите, но най-вече самите нас. В края на изявата децата пожелаха да представят и на родителите си какво са научили. Последваха обаждания до родителите и . . . същата вечер имаше второ представление. И присъстваха не само бащи и майки, но и баби и дядовци, който казаха, че сме ги върнали в тяхното детство.

Това е пример как децата се чувстват на своя територия – в училището, но и как родителите могат да са съпричастни към училищния живот. Този път на конеца бяха закачени 42 деца.

Най-голямото ни предизвикателство беше и си остава работата по проект „Фанфари”. Възстановяването на училищният оркестър се оказа изключително трудна задача. Ще ви спестим описанието на организационната работа и ще се спрем на работата с децата по овладяване на различните музикални инструменти. Проведохме кастинг и избрахме 25 деца. На първите репетиции училището „гръмна”. Наложиха се да преместим репетициите вечер, след последния учебен час. В кабинета по музика се събираха по 40 – 50 деца - свирещи и публика. И така три месеца – до първите ни изяви на 24.05.2008 и „Майските празници” в града. Работата им в оркестъра ги превърна в екип, в който те свирят с удоволствие. Чувстват се едно цяло, като заслуга за това имат и униформите с емблемата на училището. Нов момент от тази учебна година

е желанието им да усвоят инструмента на „колегите им”. В момента две трети от оркестрантите могат да свирят на поне два инструмента.

В началото на тази есен успоредно с фанфарните репетиции започнахме работа и по Проект на ЦОИДУЕМ за интеграция на деца и ученици от етническите малцинства в приемните училища. Нарекохме нашият проект Интегрален модул „Коледа”. Заедно с колегите Иванка Пелтекова и Катя Стаменова разработихме програма за ангажиране и допълнително обучение на ученици от ромски произход по БЕЛ, История, Музика и Изобразително изкуство. В модульт участваха 35 деца – 17 ромчета и 18 българчета. В началото всички бяха плахи и неуверени в общуването си. Постепенно научиха нови подробности за другия етнос. Заедно изработваха сурвачки, кукли и обредни хлябове. Съвместното им общуване ги приучи да работят в екип, да се уважават и ценят труда си взаимно. Създадох се неформални групи, които излязоха извън рамките на проекта. Децата от ромски произход, участвали в проекта имат по-голяма мотивация за учене и себеизява и не допускат безпричинни отсъствия. Крайният резултат от обучението в интегралния модул „Коледа” беше представен на заключителната продукция на 19.12.2008 година. Това, което се случи с родителите на участниците - българчета при предишни изяви, сега го видяхме и при родителите на ромчетата, а именно заинтересованост, съпричастност и удовлетворение от участието на децата им в училищни изяви.

В рамките на една календарна година в тези четири проекта и няколко не представени тук по-малки изяви сме ангажирали около 150-160 деца от 4-9 клас, като няма такива, които да са участвали насилно. Съобразявали сме се с учебната натовареност на децата в началото и края на първият срок и в края на учебната година както е видно от схемата. Постарахме се да превърнем училището не само в желана територия, но и в място за задоволяване на емоционални потребности без да забравяме основната цел на училището като институция – да обучава.